

چهره‌ای که فرشچیان از امامان نشان داد

85 سال از عمر خالق تابلوی معروف «عصر عاشورا» می‌گذرد؛ مردی که در چند دهه فعالیت هنری‌اش، با کشیدن تابلوهایی از مقاطع مختلف زندگی اهل بیت (ع) به هنرمند محبوبی بین مردم تبدیل شد.

85 سال از عمر خالق تابلوی معروف «عصر عاشورا» می‌گذرد؛ مردی که در چند دهه فعالیت هنری‌اش، با کشیدن تابلوهایی از مقاطع مختلف زندگی اهل بیت (ع) به هنرمند محبوبی بین مردم تبدیل شد.

به گزارش خبرنگار بخش هنرهای تجسمی ایسنا، چهارم بهمن‌ماه سالروز تولد **محمود فرشچیان** است. مینیاتوریست و هنرمند ایرانی که در چند دهه فعالیت هنری‌اش، تابلوهای بسیاری از هنر ایرانی خلق کرده است. تصویرهایی که امروز به یکی از نمادهای هنر معاصر ایران در دنیا تبدیل شده‌اند.

فرشچیان متولد 1308 در اصفهان است. پدر محمود که نماینده‌ی فرش شهر اصفهان بود، پس از پی بردن به علاقه‌ی فرزندش به نقاشی و هنر ایرانی، او را نزد بهترین اساتید آن دوران فرستاد تا آموزش ببیند. فرشچیان بقیه‌ی مسیر هنری خود را با رفتن به مرکز هنرهای زیبای اصفهان، موزه‌های اروپا، تدریس و خلق ده‌ها تابلوی نقاشی با مضامین مختلف مذهبی، عارفانه و ملی‌گرایانه طی کرد و امروز یکی از پرآوازه‌ترین هنرمندان ایرانی در دنیا است.

بخش بزرگی از شهرت و محبوبیت فرشچیان در میان عامه‌ی مردم، نتیجه‌ی توجه او به اهل بیت (ع)، کشیدن تابلوهایی با مضامین مذهبی و شخصیت‌های دینی و کار روی ضریح آرامگاه امامان معصوم (ع) است.

تابلوی مولود کعبه

این هنرمند همواره در صحبت‌هایش به ارادت و عشقی که به اهل بیت (ع) دارد، اشاره کرده است. تابلوهای فرشچیان نمونه‌ای از نقاشی ایرانی همراه تکنیک‌های جدید است. او در کارهایش از ادبیات و شعر استفاده‌ی فراوان کرد و از مضامین مذهبی و شخصیت‌های تاریخی برای نقاشی‌هایش بهره گرفت و آن‌ها را به تصویر کشید.

سه برش از زندگی امیرالمومنین (ع)

فرشچیان در سه تابلوی «مولود کعبه»، «غدير خم» و «پناه» سه مقطع از زندگی امام علی (ع) را به تصویر کشیده است. در تابلوی «مولود کعبه» که روایتی از تولد امام اول شیعیان است، خروج «فاطمه بنت اسد» در حالی که نوزادش، امام علی (ع)، را در آغوش دارد، به تصویر کشیده شده است. فرشچیان در این تابلو، رنگ غالب را سفید انتخاب کرده و فرشتگان هم در اطراف تابلو دیده می‌شوند.

غدير خم

یکی از ویژگی‌های نقاشی‌های فرشچیان، تلفیق فضا و اتفاقات رئال با تصاویر آسمانی و قدسی است. در تابلوی «غدير خم» او علاوه بر کشیدن پیامبر، امام علی (ع) و مردمی که در صحنه حضور دارند، در فضای بالای تابلو، هاله‌ای از نور و مرغان آسمانی را که به الهی بودن فرمان و پیام غدير خم اشاره دارد، نقاشی کرده است.

همان‌طور که در تابلوی «مولود کعبه» روی حضور فرشتگان به‌عنوان کسانی که به یاری «فاطمه بنت اسد» شتافتند، تأکید شده است. در تابلوی «غدير خم» پیامبر و امام علی (ع) از نمای پشت و در مرکز تابلو به تصویر کشیده شده‌اند و مردمی که شاهد پیام جانشینی هستند، دو طرف این اثر را پوشانده‌اند.

پناه

از برجسته‌ترین ویژگی‌های شخصیتی امام علی (ع) در زمان حضورش در شهر کوفه، یتیم‌نوازی ایشان و توجه‌شان به زندگی کودکان یتیم پس از مرگ پدرانشان بوده است. فرشچیان در یکی از این تابلوهایش این ویژگی را در نظر گرفته است.

در تابلوی «پناه» که بیشتر با عنوان «یتیم‌نوازی امام علی (ع)» شناخته می‌شود، وجه مهربانی و توجه او به یتیمان سوژه‌ی اصلی کار است. در این تابلو باز هم ما نمایی از پشت امام (ع) را می‌بینیم در حالی که دو کودک یتیم را مانند یک پدر در آغوش گرفته است.

وقتی نبودن امام حسین (ع) حضورش را پررنگ‌تر می‌کند

بازگشت اسب بی‌سوار امام حسین (ع) به‌سوی خیمه‌گاه زنان و کودکان در عصر عاشورای 61 هجری قمری، یکی از غم‌انگیزترین اتفاقات واقعی عاشورا است.

تصویری که محمود فرشچیان از این اتفاق خلق کرده، معروف‌ترین تابلوی این هنرمند است؛ تابلوی «عصر عاشورا». خود امام حسین (ع) در این تابلو حضور ندارد، اما نحوه‌ی پرداخت فرشچیان به تنها بازگشتن اسب معروف امام (ع) به‌سوی خیمه‌گاه به‌گونه‌ای است که حضور او را در نبودش پررنگ‌تر کرده و غم این نبودن را به مخاطب منتقل می‌کند. استفاده از رنگ‌های تیره

در کنار حالت زنان و دختران عزادار، به درآمدن این حس کمک بسیاری کرده است.

عصر عاشورا

فرشچیان درباره‌ی این تابلو گفته است: «در میان آثارم علاقه‌ام بیشتر به آثاری است که مردم آن را دوست داشته باشند؛ اما از میان آثارم تابلوی «عصر عاشورا» را بسیار دوست دارم و این به دلیل دلبستگی‌ام به حضرت اباعبدالله الحسین (ع) و واقعه روز عاشورا است که همیشه مرا تحت تأثیر قرار داده است. اگر بخواهم آن را بار دیگر نیز به تصویر بکشم، به همین شکل آن را خواهم کشید».

شفای دست با کشیدن تابلوی ضامن آهو

محبوب‌ترین لقب امام رضا (ع) در میان ایرانی‌ها، به عنوان تنها امامی که آرامگاهش در این کشور است، «ضامن آهو» است. محمود فرشچیان دو تابلو از این امام به تصویر کشیده که در هر دو آن‌ها داستان ضمانت امام رضا (ع) از آهو روایت شده است. در تابلوی نخست، امام رضا (ع) در قسمت بالا و سمت راست تابلو و در میان هاله‌ای از نور قرار گرفته و آهو از ترس شکار شدن به دامان ایشان پناه آورده است.

ضامن آهو

در تابلوی دوم نیز به گفته‌ی خود فرشچیان، آهو به همراه فرزندانش برای سپاسگزاری نزد امام برگشته و شکارچی با دیدن این